

LT

LT

LT

EUROPOS KOMISIJA

Briuselis, 27.5.2010
KOM(2010) 255 galutinis

KOMISIJOS ATASKAITA

Valstybės pagalbos rezultatų suvestinė

Kovos su krize pagalbos finansų sektoriui naujausių pokyčių ataskaita

- Atnaujinta 2010 m. pavasarį –

TURINYS

1.	Įžanga	3
1.1.	Komisijos taikomos politikos priemonės finansų krizei įveikti	3
1.2.	Visa patvirtintų priemonių apimtis	5
2.	Bankų skolinimosi garantijos	5
2.1.	Bankams skirtų priemonių įsisavinimo lygis	6
2.2.	Krizės raida ir jos įveikimo požymiai	6
3.	Kapitalo restruktūrizavimo priemonės	7
4.	Nuvertėjęs turtas	8
5.	Restruktūrizavimas	8
6.	Išvada	9
1 PRIEDAS. Garantijų ir kapitalo restruktūrizavimo priemonių įgyvendinimo grafikas		10
2 PRIEDAS. Patvirtintų garantijų ir kapitalo restruktūrizavimo priemonių dinamika		11
3 PRIEDAS. Finansų krizės priemonių suskirstymas pagal pobūdį		12
4 PRIEDAS. Papildoma informacija		13

1. ĮŽANGA

Šioje 2010 m. pavasarį atnaujintoje valstybės pagalbos rezultatų suvestinėje pateikiami naujausi faktiniai kovos su krize pagalbos finansinių paslaugų sektoriui duomenys. Šioje ataskaitoje aptariama pagalba, kurią Komisija patvirtino nuo 2008 m. spalio mėn. iki 2010 m. kovo 31 d., apimtis. Joje taip pat yra apžvelgiamas garantijų ir kapitalo restruktūrizavimo priemonių naudojimas bei padėtis nuvertėjusio turto ir restruktūrizavimo atvejais.

1.1. Komisijos taikomos politikos priemonės finansų krizei įveikti

Siekdama padėti valstybėms narėms imtis skubių priemonių finansiniam stabilumui išlaikyti ir teisiniam tikrumui suteikti, nuo 2008 m. spalio mėn. iki 2009 m. liepos mėn. Komisija priėmė keletą komunikatų, kuriuose išdėstė, kaip ji taikytų valstybės pagalbos taisykles vyriausybės priemonėms, kuriomis ekonomikos krizės sąlygomis siekiama paremti bankų sektorių. Pagrindinis tokių tikslas – užtikrinti, kad neatidėliotinomis priemonėmis, kurių imtasi finansiniam stabilumui užtikrinti, būtų išlaikytos vienodos valstybės paramą gaunančių ir jos negaunančių finansų įstaigų ir skirtingose valstybėse narėse esančių finansų įstaigų veiklos sąlygos. 2008 m. spalio 13 d. Bankų komunikatas¹ buvo pirmoji Komisijos priemonė, kuria ji reagavo į didėjančią finansų krizę. Bankų komunikate, kuris pagrįstas galiojančių Gairių dėl pagalbos įmonėms sanuoti ir restruktūrizuoti² principais, pateikiamos gairės dėl kriterijų, taikomų siekiant nustatyti valstybės pagalbos priemonių finansų sektoriui suderinamumą su Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 107 straipsnio 3 dalies b punkto reikalavimais ypatingomis krizės sąlygomis. Komunikate aptariamos sritys – pagalba garantijomis, finansų įstaigų kapitalo restruktūrizavimas, kontroliuojamas likvidavimas ir kitokio pobūdžio likvidumo paramos teikimas. Pirmiausia Bankų komunikate pateikiamos išsamios gairės dėl vyriausybės garantijų bankų išsipareigojimams, kurios buvo labiausiai paplitusi kovos su krize priemonė pirmuoju etapu, kai reikėjo atstatyti tarpbankinio skolinimosi rinkas.

Tačiau didėjant ekonomikos nuosmukiui padidėjo sunkumai finansų srityje; kita nedelsiant sprendina problema buvo skolinimo realiajai ekonomikai užtikrinimas, nes bankai pradėjo mažinti finansinius išskolinimus, t. y. mažinti kreditavimo lygį kapitalo dydžio atžvilgiu. Dėl to daugeliui bankų vis labiau reikėjo stiprinti savo kapitalo bazę ir siekti išsaugoti savo, kaip kreditų teikėjo ekonomikai, vaidmenį. Taigi valstybės kapitalo restruktūrizavimas tapo svarbia priemone, kurią valstybės narės naudojo rinkoms stabilizuoti. Siekdama pateikti išsamias gaires, kaip esamomis krizės sąlygomis būtų galima vertinti bankų kapitalo restruktūrizavimo priemones, 2008 m. gruodžio 8 d. Komisija priėmė Kapitalo atkūrimo komunikatą³.

Šiuose komunikatuose pateiktos esminės gairės, kaip imtis veiksmingų priemonių finansų rinkoms stabilizuoti, jais taip pat siekiama užtikrinti ilgalaikį skolinimą realiajai ekonomikai nederamai neiškreipiant konkurencijos. Iš tiesų valstybių narių nuo 2008 m. spalio mėn.

¹ Komisijos komunikatas — Valstybės pagalbos taisyklių taikymas finansų įstaigoms skirtoms priemonėms dėl dabartinės pasaulinės finansų krizės, [OL C 270, 2008 10 25, p. 8–14](#).

² Bendrijos gairės dėl valstybės pagalbos sunkumus patiriančioms įmonėms sanuoti ir restruktūrizuoti, [OL C 244, 2004 10 1, p. 2–17](#), pratęstos [OL C 156, 2009 7 9, p. 3](#).

³ Komisijos komunikatas — Finansų įstaigų kapitalo atkūrimas esant dabartinei finansų krizei: pagalbos apribojimas iki mažiausios būtinos sumos ir apsaugos priemonės nuo netinkamo konkurencijos iškraipymo, [OL C 10, 2009 1 15, p. 2–10](#).

priimti finansinės pagalbos priemonių paketai padėjo išvengti finansų sistemos žlugimo, o Komisija užtikrino valstybių narių veiksmų koordinavimą ir būtiną sąlygų, kuriomis bankai gali gauti valstybės pagalbą, suderinamumą.

Vis dėlto, nepaisant valstybės garantijų ir kapitalo restruktūrizavimo, investuotojų pasitikėjimas išliko menkas, o finansiniai įsiskolinimai ir toliau buvo mažinami. Vis labiau buvo sutariama, kad būtina šalinti pagrindines krizės priežastis, t. y. turto nuvertėjimą bankų balansuose. Sprendžiant šį klausimą, nuo pirmaisiais krizės mėnesiais vykdytų sanavimo operacijų pereita prie veiksmų, būtinų viso sektoriaus finansiniam gyvybingumui atkurti. Tai reiškia, kad reikėjo restruktūrizuoti daugelį įstaigų ir kartu sumažinti bankų balansinį įsiskolinimą.

2009 m. vasario 25 d. Komunikate dėl sumažėjusios vertės turto⁴ Komisija pateikia gaires dėl valstybių narių paramos turtui priemonių taikymo. Šios gairės pagrįstos skaidrumo ir atskleidimo, tinkamo valstybės ir paramą gaunančių bankų dalijimosi tenkančia našta ir atsargaus turto vertinimo, pagrįsto jo tikrąja rinkos verte, principais.

Galiausiai daugelis valstybės pagalbą gavusių įstaigų turi persvarstyti savo verslo modelius, kad galėtų be valstybės paramos atkurti ilgalaikį finansinį gyvybingumą. Minėtuose Komisijos komunikatuose daugiausia dėmesio skiriama garantijoms, kapitalo restruktūrizavimui ir nuvertėjusiam turtui ir juose išsamiai išdėstoma, kada įstaigos turėtų pateikti restruktūrizavimo planus. 2009 m. liepos 22 d. Komisijos komunikate dėl restruktūrizavimo⁵ aiškinami kai kurie restruktūrizavimo dabartinės finansų krizės sąlygomis aspektai. Pirmiausia jame pateikiamos išsamios gairės, kaip restruktūrizavimo planuose reikia spręsti ilgalaikio gyvybingumo, valstybės, paramą gaunančių bankų ir jų suinteresuotųjų subjektų dalijimosi tenkančia našta ir valstybės pagalbos sukeltų konkurencijos iškraipymų klausimus.

Nors padėtis vis dar nestabili, nuo krizės pradžios praėjus beveik dvejiems metams dabar rinkos sąlygos gerokai stabilizavosi. Atsižvelgiant į tai, kad finansų rinkose ir daugumos valstybių narių ekonomikoje matoma atsigavimo ženklų, daugiausia dėmesio šiuo metu reikėtų skirti bankų priklausomybės nuo valstybės pagalbos mažinimui. Paramos priemonės turėtų būti nutraukiamos laipsniškai, skaidriai ir darniai visose valstybėse narėse, kad būtų išvengta neigiamo šalutinio poveikio. Kartu reikia atsižvelgti į tam tikrą įvairių valstybių narių padėtį. Taigi 2009 m. gruodžio 2 d. Ekonomikos ir finansų reikalų taryba⁶ pritarė, kad reikia sukurti laipsniško pagalbos priemonių nutraukimo strategiją, pagal kurią pirmiausia reikėtų nutraukti valstybės garantijų schemas norint mokius bankus paskatinti pasitraukti iš valstybės paramos teikimo sistemos, o kitus bankus – spręsti savo problemas. 2010 m. gegužės 18 d. Ekonomikos ir finansų reikalų taryba palankiai įvertino preliminarų Komisijos tarnybų atliktą faktinio garantijų schemų naudojimo tyrimą ir Komisijos planus nustatyti specialius išankstinius reikalavimus, susijusius su garantijų teikimo pratęsimu po birželio 30 d., pavyzdžiui, reikalavimą didinti garantijos mokesčius atsižvelgiant į bankų kreditingumą, kad finansavimo išlaidos ilgainiui atitiktų rinkos sąlygas, ir reikalavimą

⁴ Komisijos komunikatas dėl sumažėjusios vertės turto tvarkymo Bendrijos bankų sektoriuje, [OL C 72, 2009 3 26, p. 1–22](#).

⁵ Komisijos komunikatas dėl finansų sektoriaus gyvybingumo atkūrimo ir restruktūrizavimo priemonių vertinimo pagal valstybės pagalbos taisyklės dabartinės krizės sąlygomis, [OL C 195, 2009 8 19, p. 9–20](#).

⁶ Žr. pranešimą spaudai, 2981-asis Tarybos posėdis, Ekonomikos ir finansų reikalai, 2009 m. gruodžio 2 d., Briuselis, 16838/09 (Press 352)
http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_Data/docs/pressdata/en/ecofin/111706.pdf.

bankams, kurie vis dar labai priklauso nuo vyriausybės garantijų, atlikti gyvybingumo peržiūrą⁷.

1.2. Visa patvirtintų priemonių apimtis

Nuo 2008 m. spalio mėn. iki 2010 m. kovo 31 d. Komisija priėmė 161 su finansų sektoriumi susijusį sprendimą, pagrįstą Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 107 straipsnio 3 dalies b punktu. Iš jų 78 sprendimai buvo susiję su 40 finansų įstaigų, o 83 – su beveik 40 schemų.

Didžiausia Komisijos patvirtintų priemonių, įskaitant schemas ir *ad hoc* intervencijos priemonės, kurias valstybės narės pradėjo taikyti prasidėjus finansų krizei, apimtis – 4 131,1 mlrd. EUR. Toliau pateikiamoje lentelėje apibendrinami duomenys apie suteiktą pagalbą, kuri suskirstyta į schemas ir *ad hoc* priemones.

	Suma	%, nuo ES-27 BVP ⁸
Komisijos patvirtintos schemas	3 181 mlrd. EUR	25 %
iš jų garantijų schemų	2 747 mlrd. EUR	22 %
iš jų kapitalo restruktūrizavimo priemonių	338,2 mlrd. EUR	2,7 %
iš jų paramos turtui intervencijos priemonių	54 mlrd. EUR	0,4 %
iš jų kitų likvidumo priemonių (ne garantijų schemų)	41,9 mlrd. EUR	0,3 %
<i>Ad hoc</i> intervencijos priemonės, skirtos atskiroms finansų įstaigoms	950,1 mlrd. EUR	7,6 %

2. BANKŲ SKOLINIMOSI GARANTIJOS

Bankų komunikate pabrėžiama grėsmė, kad valstybės garantijos gali iškreipti konkurenciją ir kad tokios pagalbos priemonės gali būti priimtinos tik tam tikrą laiką.

Garantijų schemas yra tinkama ir veiksminga priemonė bankų likvidumo problemoms, su kuriomis jie susiduria dėl sisteminės krizės, spręsti. Šios priemonės atliko svarbų vaidmenį ir padėjo užkirsti kelią finansų sistemos žlugimui. Nors pirmąjį 2009 m. pusmetį dar buvo labai svarbu naudotis garantijomis, vėliau jų svarba gerokai sumažėjo. Vien jau tai, kad tokios garantijų schemas buvo prieinamos, raminausiai veikė rinką, nors šios garantijų schemas nuo 2009 m. vasaros nebuvo dažnai taikomos.

Apskritai schemas buvo tvirtinamos šešiams mėnesiams su galimybe jas pratęsti. Iš viso nuo 2008 m. rudens Komisija patvirtino, o vėliau pratęsė 19 garantijų schemų. Italija, Prancūzija ir

⁷ Žr. 3015-ojo Tarybos (Ekonomika ir finansų reikalai) posėdžio, vykusio 2010 m. gegužės 18 d. Briuselyje, išvadas
http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/ecofin/114495.pdf, 2010 m. balandžio 30d. Konkurencijos generalinio direktorato darbinio dokumento – „Valstybės pagalbos taisyklių taikymas vyriausybės garantijų schemoms, kuriomis dengiami nuo 2010 m. birželio 30 d. išleidžiami bankų skolos vertybiniai popieriai“

⁸ http://ec.europa.eu/competition/state_aid/studies_reports/phase_out_bank_guarantees.pdf.
Valstybių narių BVP, mln. EUR, 1992–2008 m. duomenys.

Jungtinė Karalystė nusprendė nutraukti savo garantijų schemas atitinkamai 2009 m. pabaigoje ir 2010 m. pradžioje. Sausio 1 d. Nyderlandai pakeitė savo garantijų schemas kainodarą, kad paskatintų finansų įstaigas ieškoti alternatyvių finansavimo būdų. 16 šiuo metu veikiančių schemų Komisijos patvirtintos vėliausiai iki 2010 m. birželio 30 d. Komisija, bendradarbiaudama su valstybėmis narėmis, šiuo metu svarsto, kokiomis sąlygomis šios schemas galėtų būti pratęstos iki vėlesnės datos.

Apytikslė Komisijos pagal schemas nuo 2008 m. rudens iki 2010 m. kovo 31 d. patvirtintų garantijų apimtis – 2 747 mlrd. EUR. Be Komisijos patvirtintų schemų, kai kurios valstybės narės, siekdamos išlaikyti finansinį stabilumą, atskiroms įstaigoms taip pat suteikė garantijas kaip sanavimo priemonės. Iki 2010 m. kovo 31 d. Komisijos patvirtintos *ad hoc* garantijos iš viso buvo 402,8 mlrd. EUR, iš jų Belgijos garantijos sudarė 240,8 mlrd. EUR⁹, Prancūzijos – 54,8 mlrd. EUR, Jungtinės Karalystės (JK) – 53,8 mlrd. EUR ir Vokietijos – 47,8 mlrd. EUR. Naujausio valstybės garantuojamų obligacijų išleidimo analizė pagal obligacijų emitentų kategorijas įrodė, kad nuo 2009 m. pabaigos garantijų schemomis ir toliau naudojosi beveik vien žemesnį (t. y. „A“ ar žemesnį) reitingą turintys arba nereitinguoti bankai.

2.1. Bankams skirtų priemonių įsisavinimo lygis

Bankų garantijų įsisavinimo lygis, t. y. faktinis priemonės panaudojimas, palyginti su patvirtintu biudžetu, yra 32 proc., įskaitant atskiras į schemas neįtrauktas priemones. Tai yra 993,6 mlrd. EUR iš visų patvirtintų garantijų sumos, kuri yra 3 150 mlrd. EUR.

Priemonių įsisavinimo lygis įvairiose valstybėse narėse labai skirtingas. Didesnis kaip 50 % jis yra Portugalijoje (51 %), Liuksemburge (51 %) ir Kipre (73 %). Mažesnis kaip 20 % jis yra Slovėnijoje (17 %), Švedijoje (16 %), Belgijoje (13 % (tik *ad hoc* priemonė)), Latvijoje (12 %) ir Graikijoje (7 %)¹⁰.

Tačiau priemonių įsisavinimo lygio negalima laikyti pagrįstu schemų veikimo rodikliu. Aukštas įsisavinimo lygis tam tikroje valstybėje narėje nebūtinai rodo, kad priemonė yra tinkama. Žemą garantijų įsisavinimo lygį tam tikrose valstybėse narėse iš dalies lemia tai, kad pagal kai kurias schemas paskelbtos sumos yra didesnės negu realus jų poreikis, o atskiros garantijos apskritai labiau atitinka realius paramos gavėjų poreikius.

Galiausiai schema gali būti veiksminga finansinio stabilumo atkūrimo priemonė netgi jeigu ji nėra įsisavinama, nes schemas valstybės narės dažnai naudoja kaip bendresnės strategijos priemonę – paskelbdamos apie savo išipareigojimą remti bankus siekia sumažinti įtampą finansų rinkose. Pavyzdžiui, Suomija, Lenkija ir Slovakija turi garantijų schemų, kurios dar nepanaudotos.

2.2. Krizės raida ir jos įveikimo požymiai

Kaip pirmiau minėta, Prancūzija, Italija ir Jungtinė Karalystė jau apsisprendė nepratęsti savo schemų, o Nyderlandai sugriežtino savo schemas kainodaros sąlygas.

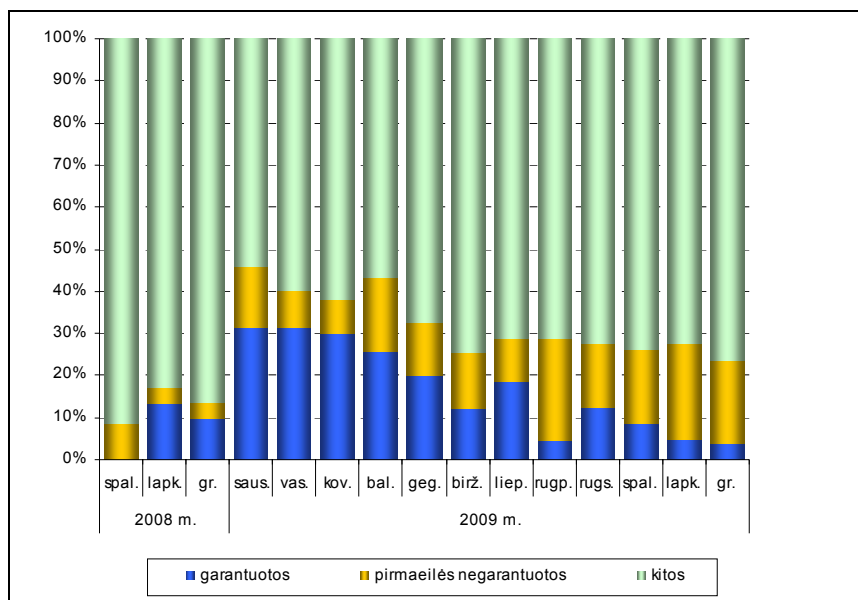
Bet kuriuo atveju nuo 2009 m. vasaros vyriausybių garantijas bankai naudojo vis mažiau ir suteiktų garantijų skaičiaus, ir jų apimties požiūriu. Iš toliau pateiktos 1 diagramos (joje

⁹ Belgija nusprendė nenustatyti jokių schemų, o įsikišti atskirų sprendimų pagrindu.

¹⁰ Minėtais priemonių įsisavinimo lygio atvejais dėmesys sutelkiamas tik į bankų naujai suteiktų skolų garantijas, čia neatsižvelgiama į kai kuriose valstybėse narėse bankų išipareigojimams teikiamas bendrąsias garantijas.

pateikiami ES bankų išleistų obligacijų eurai, kurioms suteiktos valstybės garantijos, duomenys) matyti, kad didelis valstybės garantuojamų obligacijų skaičius buvo išleistas 2009 m. pirmąjį ketvirtį (tuo metu per mėnesį išleidžiamos garantuojamos obligacijos sudarė vidutiniškai 30 % viso bankų finansavimo). Tada iki 2009 m. gruodžio mėn. visa naujai išleidžiamų garantuojamų obligacijų suma laipsniškai mažėjo ir pasiekė vidutiniškai 4 % viso bankų finansavimo.

1 diagrama. Garantuojamų obligacijų eurai santykio viso bankų finansavimo eurai atžvilgiu pokyčiai (2008 m. spalį–2009 m. gruodis)

Šaltinis: Komisijos tarnybos

3. KAPITALO RESTRUKTŪRIZAVIMO PRIEMONĖS

Valstybės narės greitai reagavo į grėsmes, susijusias su finansų įstaigų kapitalizavimo lygiu, ir kūrė kapitalo restruktūrizavimo schemas arba teikė *ad hoc* valstybės pagalbą. Visa patvirtintų kapitalo restruktūrizavimo priemonių (schemų ir *ad hoc* pagalbos) suma iki 2010 m. kovo mėn. pabaigos buvo 503,1 mlrd. EUR (tai yra apie 4 % ES BVP), o veiksmingai panaudotų lėšų suma – 241,6 mlrd. EUR (arba 2 % 27 ES valstybių narių BVP). Taigi vidutinis bendras kapitalo restruktūrizavimo priemonių įsisavinimo lygis yra apie 48 %.

Visa nuo 2008 m. rudens iki 2010 m. kovo 31 d. patvirtintų kapitalo restruktūrizavimo schemų apimtis buvo 338,2 mlrd. EUR, o 2009 m. pabaigoje – 229 mlrd. EUR. Iš šių 338,2 mlrd. EUR (kurie sudaro 2,7 % 27 ES valstybių narių BVP) veiksmingai panaudota apie 92,3 mlrd. EUR. Patvirtintų *ad hoc* priemonių suma buvo 164,9 mlrd. EUR, iš jų panaudota 149,2 mlrd. EUR. Kaip rodo duomenys, *ad hoc* priemonių įsisavinimo lygis daug didesnis (schemų – 27 %, o *ad hoc* pagalbos – 90 %). Tokį daug didesnį įsisavinimo lygį daugiausia lemia tai, kad *ad hoc* priemonės skirtos konkrečioms finansų įstaigoms ir dažniausiai turėjo būti nedelsiant ir visiškai įgyvendintos.

Kalbant apie schemas, nuo 2008 m. pabaigos 14 valstybių narių pradėjo taikyti kapitalo restruktūrizavimo schemas. Aštuonios iš jų patvirtino vien tik kapitalui restruktūrizuoti skirtas schemas, o likusios valstybės narės pasirinko visapusiškos pagalbos schemas, apimančias ir garantijas arba likvidumo priemones. Penkių iš šių 14 schemų galiojimas jau pasibaigė.

Kaip ir garantijų schemas, daugelis kapitalo restruktūrizavimo schemų buvo sukurtos nuo 2008 m. pabaigos iki 2009 m. vidurio. Nuo 2009 m. liepos vidurio iki 2010 m. kovo 31 d. Komisijai pranešta apie gana nedidelį naujų schemų skaičių: per šį laikotarpį Komisija patvirtino tris kapitalo restruktūrizavimo schemas ir vieną garantijų ir kapitalo restruktūrizavimo schemą. Tačiau tuo pačiu laikotarpiu buvo pratęstos 9 esamos schemas. 2010 m. pirmąjį ketvirtį buvo patvirtinta tik viena nauja kapitalo restruktūrizavimo schema ir kelios *ad hoc* pagalbos intervencijos priemonės. Iki šiol 13 valstybių narių neįdiegė kapitalo restruktūrizavimo schemų. Aštuonios valstybės narės visai nepriėmė jokių kapitalo restruktūrizavimo priemonių (schemų arba *ad hoc* intervencijos priemonių).

4. NUVERTĖJĘS TURTAS

Daugelis bankų turėjo spręsti nuvertėjusio turto problemą, dažnai jos sprendimą derindami su kitomis restruktūrizavimo priemonėmis. Iki 2010 m. kovo 31 d. septynios valstybės narės buvo pradėjusios taikyti nuvertėjusio turto priemones (Austrija, Belgija, Prancūzija, Vokietija, Airija, Nyderlandai ir Jungtinė Karalystė). Nominali viso turto, kuriam taikytos šios paramos turtui priemonės, suma buvo 376 mlrd. EUR¹¹. Patvirtintos paramos turtui priemonės apima schemas ir *ad hoc* pagalbą.

Santykine išraiška iki 2010 m. kovo 31 d. patvirtintos paramos turtui priemonės sudarė vidutiniškai 3% ES BVP (palyginti su 0,8% 2009 m. liepos mėn.). Nemažą šio santykio padidėjimą galima paaiškinti didelės paramos turtui schemas patvirtinimu Airijoje ir konkretaus restruktūrizavimo atvejo patvirtinimu Jungtinėje Karalystėje. Šios dvi priemonės sudaro apie 80% visos patvirtintos nuvertėjusio turto priemonėms skirtos sumos.

Nuo 2008 m. rudens tik Vokietija ir Airija patvirtino paramos turtui schemas. Vokietijos schemai, kurios galiojimas (schemos nepanaudojus) baigėsi 2010 m. sausio mėn., nebuvo skirta jokia konkreti suma. Visa pagal Airijos schemą patvirtinta paramos turtui priemonės suma – 54 mlrd. EUR (29% jos BVP).

Nuo finansų krizės pradžios šešios valstybės narės (Austrija, Belgija, Prancūzija, Vokietija, Nyderlandai ir Jungtinė Karalystė) paprašė patvirtinti atskirus, schemai nepriskirtus, paramos turtui atvejus. Apskritai visa patvirtintos atskirų paramos turtui priemonių suma iki 2010 m. kovo 31 d. buvo 322 mlrd. EUR, iš jų 77% paramos sumos skyrė JK ir 10% – Vokietija. Santykine išraiška patvirtintų atskirų paramos turtui priemonių suma sudaro 14% Jungtinės Karalystės BVP, o valstybių narių *ad hoc* patvirtintų priemonių vidurkis – 2,6%.

5. RESTRUKTŪRIZAVIMAS

Apskritai laikinos priemonės yra svarbios kovojant su krize. Tačiau daugeliu atvejų kai kuriems bankams reikės daug didesnių struktūrinių reformų. Tai būtina siekiant atkurti atskirų bankų ir viso ES finansų sektoriaus gyvybingumą, vėl sudaryti stabilias ir vienodas įstaigų veiklos sąlygas ir užtikrinti sklandų vidaus rinkos veikimą.

Kriterijai ir konkrečios aplinkybės, dėl kurių atsiranda įsipareigojimas pateikti restruktūrizavimo planą

Kriterijai ir konkrečios aplinkybės, dėl kurių atsiranda įsipareigojimas pateikti restruktūrizavimo planą, išaiškinti Bankų komunikate, Kapitalo atkūrimo komunikate ir Sumažėjusios vertės turto komunikate.

¹¹ Nominalus apsaugotas, per pirmąjį išmokėjimą sumažėjęs ir banko išlaikytas turtas.

Juose visų pirma nurodyti šie atvejai (tačiau gali būti ir kitų): kai valstybė restruktūrizavo sunkumų patiriančio banko kapitalą arba kai paramą sumažėjusios vertės turtui gaunantis bankas jau yra gavęs bet kokią kitą valstybės pagalbą, kuri panaudojama nuostoliams padengti arba jiems išvengti (išskyrus dalyvavimą garantijų scheme) ir kuri iš viso viršija 2 % viso pagal riziką įvertinto banko turto. Restruktūrizavimo lygis priklausys nuo kiekvieno banko problemų rimtumo.

Kita vertus, remiantis šiais komunikatais (ypač Kapitalo atkūrimo komunikato 40 punktu ir Sumažėjusios vertės turto komunikato V priedu), kai nedidelė pagalbos suma buvo suteikta iš esmės patikimiems bankams, valstybės narės turi pateikti Komisijai ataskaitą dėl valstybės lėšų panaudojimo, kurioje būtų pateikta visa reikalinga informacija banko gyvybingumui įvertinti, apie suteikto kapitalo panaudojimą ir veiksmus siekiant nutraukti priklausomybę nuo valstybės paramos. Gyvybingumo apžvalgoje turi būti nurodytas šių bankų rizikingumas ir numatomas kapitalo pakankamumas bei įvertinti jų verslo planai.

Iki 2010 m. kovo mėn. 31 d. Komisija nagrinėjo beveik 40 restruktūrizavimo atvejų 13 valstybių narių. Du iš jų susiję su dviem skirtingomis valstybėmis narėmis, vienas atvejis – netgi su trimis. Dėl 13 iš šių restruktūrizavimo atvejų Komisija jau priėmė sprendimą.

Komisija iš pradžių nepaskiria jokių konkrečių restruktūrizavimo priemonių ir iš esmės neatmeta jokių verslo modelių. Komisijos analizės ataskaitos taškas visada būna valstybės narės pateiktas restruktūrizavimo planas. Taigi sprendžiant bankų restruktūrizavimo klausimus, pirmiausia reikia užtikrinti, kad jie galėtų pelningai dirbti be valstybės paramos. Ilgalaikio gyvybingumo lyginamasis standartas gali paskatinti bankus ieškoti skirtingų sprendimų, pradedant ribotu restruktūrizavimu neišparduodant turto iki organizuoto negyvybingų subjektų likvidavimo.

Visuose restruktūrizavimo planuose turi būti numatytos tinkamos konkurencijos iškraipymo ribojimo priemonės. Kiekvienu atveju atsižvelgiant į rinkos sąlygas ir į valstybės intervencijos mastą, konkurencijos iškraipymui riboti taikomos priemonės gali apimti turto išpardavimą, laikinus paramos gavėjų pirkimo apribojimus ir kitokias apsaugos priemones.

Jeigu visais Komisijos nagrinėtais restruktūrizavimo atvejais Restruktūrizavimo komunikate nustatyti principai kruopščiai taikyti, atsižvelgiama ir į kiekvieno atvejo ypatybes. Norint tinkamai įvertinti įvairius restruktūrizavimo atvejo aspektus, reikia turėti išsamių žinių apie su kiekvienu banku susijusius faktus ir ypatybes. Tačiau principai, kuriais Komisija vadovaujasi nagrinėdama kiekvieną atvejį, yra aiškūs ir taikomi nuosekliai.

6. IŠVADA

Konkurencijos politika (pirmiausia nuoseklus ir nuspėjamas valstybės pagalbos taisyklių vykdymo užtikrinimas) – svarbi kovos su krize priemonė. Krizės pradžioje taikytos ypatingos sanavimo priemonės pasiteisino ir padėjo atkurti finansinį stabilumą bei paremti ekonomikos atgaivinimą. Panašu, kad ekonomika vis labiau atsigauna (nors ir nestabiliai), todėl svarbu tęsti būtiną bankų sektoriaus restruktūrizavimą, įskaitant balansinių įsiskolinimų mažinimą ir bankų pajėgumo rizikuoti stiprinimą, kad bankai galėtų skolinti lėšas realiajai ekonomikai be valstybės paramos. Be to, toliau stabilizuojantis ekonomikos sąlygoms, reikėtų stengtis laipsniškai, skaidriai ir darniai panaikinti įvairias paramos schemas, visų pirma vyriausybės garantijas, kad būtų sukurtos sąlygos laipsniškai sugrįžti prie įprasto rinkos veikimo.

1 PRIEDAS. Garantijų ir kapitalo restruktūrizavimo priemonių įgyvendinimo grafikas

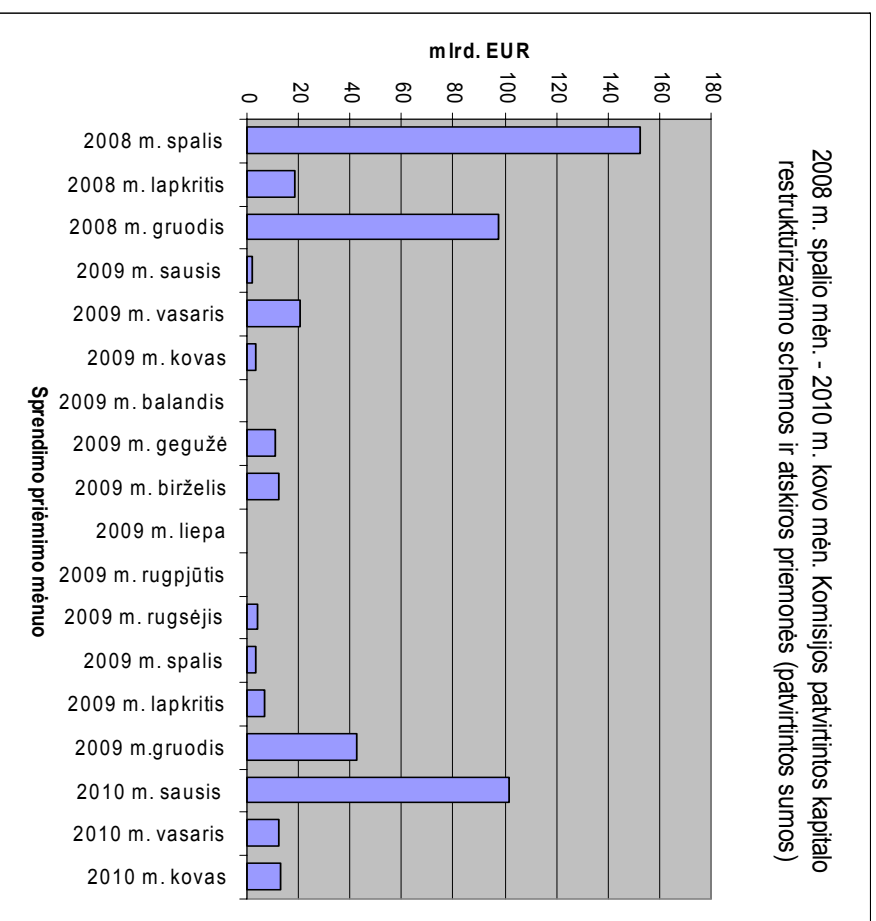
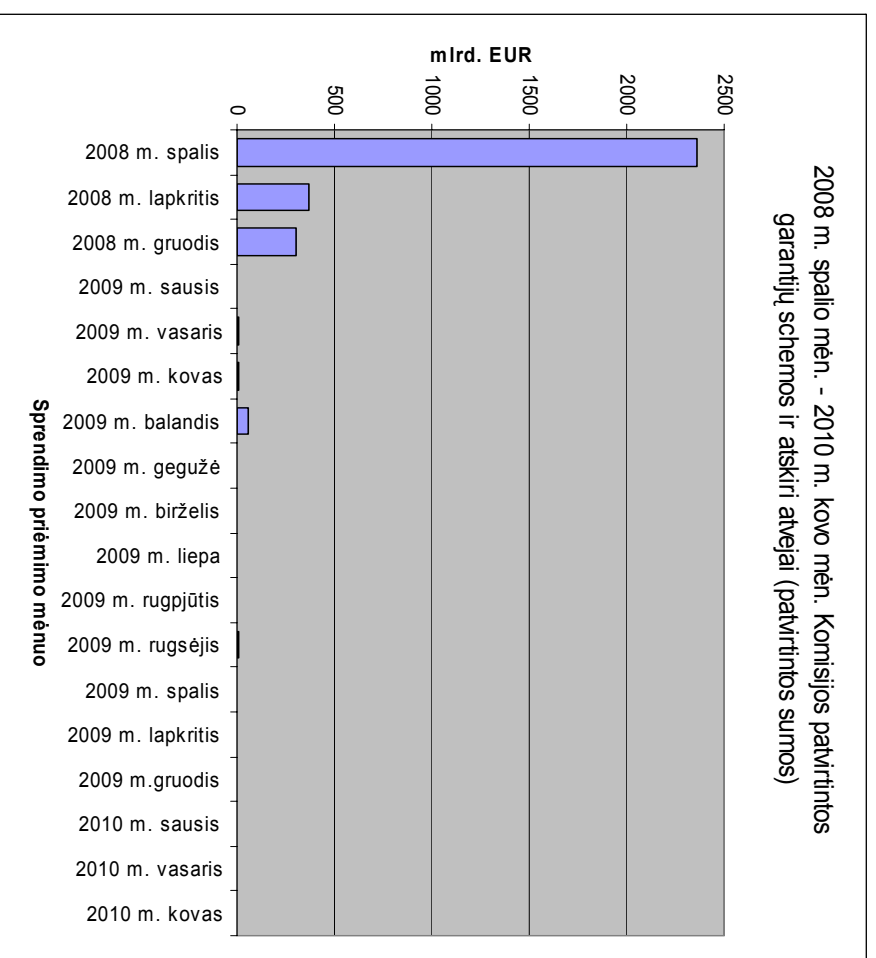
1 lentelė. Nuo 2008 m. spalio mėn. Komisijos patvirtintos garantijų schemos

	2008 m.												2009 m.												2010 m.												
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
Prancūzija																																					
Italija																																					
Jungtinė Karalystė																																					
Švedija																																					
Kipras																																					
Airija																																					
Vokietija																																					
Nyderlandai																																					
Portugalija																																					
Danija																																					
Suomija																																					
Graikija																																					
Austrija																																					
Slovėnija																																					
Latvija																																					
Ispanija																																					
Vengrija																																					
Lenkija																																					
Slovakija																																					

2 lentelė. Nuo 2008 m. spalio mėn. Komisijos patvirtintos kapitalo restruktūrizavimo schemos

	2008 m.												2009 m.												2010 m.												
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
Prancūzija																																					
Italija																																					
Danija																																					
Jungtinė Karalystė																																					
Švedija																																					
Vokietija																																					
Graikija																																					
Austrija																																					
Vengrija																																					
Portugalija																																					
Slovakija																																					
Lenkija																																					
Ispanija																																					
Suomija																																					

2 PRIEDAS. Patvirtintų garantijų ir kapitalo restruktūrizavimo priemonių dinamika

3 PRIEDAS. Finansų krizės priemonių suskirstymas pagal pobūdį

Iki 2010 m. kovo 31 d. patvirtintos finansų krizės priemonės (patvirtintos sumos, mlrd. EUR)

Valstybė narė	Garantijų schemos	Kapitalo restruktūrizavimo schemos	Likvidumo intervencijos schemos	Paramos turtui intervencijos schemos	Atskiri atvejai
Belgija					274,5
Danija	580*	13,4			6,3
Vokietija	400	80		x	107,6
Airija	376			54	25,6
Graikija	15	5	8		
Ispanija	200	99	30		
Prancūzija	265	23,95			62,2
Italija	n.a	20			
Kipras	3				
Latvija	4,27				3,3
Liuksemburgas					7,32
Vengrija	5,35	1,07	3,87	0,04	
Nyderlandai	200				56,2
Austrija	75	15		x	0,5
Lenkija	4,62	4,62			
Portugalija	16	4			0,5
Slovakija	2,8	0,66			
Slovėnija	12		x		
Suomija	50	4			netaikoma
Švedija	156	4,71			0,5
Jungtinė Karalystė	381,87	62,79			405,6
Iš viso ES 27**	2746,9	338,2	41,9	54,0	950,1

Šaltinis: Konkurencijos GD.

* Danijos ir Airijos patvirtintų garantijų skaičiai tokie dideli dėl to, kad šiose šalyse banko išpareigojimams suteikiama bendroji garantija. Airijos patvirtintos garantijų schemos sumos duomenų šaltinis – 2009 6 9 Tarybos pranešimas.

**Į kai kurias sumas įtraukti apytikriai skaičiavimai ir apytikrės reikšmės..

4 PRIEDAS. Papildoma informacija

Papildomi, statistiniai duomenys ir rodikliai, ankstesnės valstybės pagalbos rezultatų suvestinės, pateikiamos internete

Daugiau išsamesnės informacijos apie pokyčius valstybės pagalbos politikos srityje, faktus ir skaičius rasite Konkurencijos GD valstybės pagalbos rezultatų suvestinėse, kurios skelbiamos du kartus per metus (pavasariį ir rudenį) interneto svetainėje

http://ec.europa.eu/comm/competition/state_aid/studies_reports/studies_reports.cfm.

Valstybės pagalbos atvejai (Valstybės pagalbos registras)

Komisijos valstybės pagalbos registre pateikiama išsami informacija apie visus valstybės pagalbos atvejus, dėl kurių Komisija priėmė galutinį sprendimą po 2000 m. sausio 1 d., ir apie valstybių narių pateiktas bendrosios išimties priemonės. Registras kasdien atnaujinamas ir taip užtikrinama, kad visuomenė galėtų laiku sužinoti apie naujausius valstybės pagalbos sprendimus http://ec.europa.eu/comm/competition/state_aid/register/.

Konkurencijos politikos metinė ataskaita

Komisija skelbia konkurencijos politikos metinę ataskaitą, kurioje pateikiama svarbiausių politikos ir teisės pokyčių ir naujausios teismo praktikos apžvalga: http://ec.europa.eu/comm/competition/annual_reports/.

Konkurencijos politikos informacinis biuletenis

Konkurencijos politikos informaciniame biuletenyje, kurį Konkurencijos generalinis direktoratas skelbia tris kartus per metus, pateikiama daug straipsnių apie tam tikrus teisės aktų pokyčius ir įdomią teismo praktiką: <http://ec.europa.eu/comm/competition/publications/cpn/>.

Savaitės e. naujienos apie valstybės pagalbą

2006 m. pradėtos leisti savaitės e. naujienos apie valstybės pagalbą daugiau kaip 3 500 prenumeratorių platinamos nemokamai. Jose aprašoma Komisijos veikla valstybės pagalbos srityje, įskaitant ir naujausius teisės aktų srities pokyčius, ir informuojama apie priimtus sprendimus, naujienas, būsimus renginius, pranešimus ir tyrimus: http://ec.europa.eu/competition/state_aid/newsletter/index.html.

ELPA valstybės pagalbos rezultatų suvestinė

ELPA priežiūros institucija skelbia Islandijoje, Lichtenšteine ir Norvegijoje suteiktos valstybės pagalbos apimties metinės rezultatų suvestines: <http://www.eftasurv.int/information/pressreleases/2008pr/dbaFile14074.html>.